

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET VE YAŞAMA HAKKI

Orhun Bekar*

Özet: İnsan hakkı olarak Yaşama Hakkı en temel haktır. Bu hak karşısında diğer haklar ikincil konumdadır; öyle ki diğer hakların kullanımı bu hakka bağlıdır. Yaşama hakkı çerçevesinde İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin içtihatlarıyla şekillenmiş olarak devletin üç yükümlülüğü vardır. Bunlar, öldürmeme, yaşamı koruma ve soruşturma yükümlülüğüdür. Diğer taraftan bireyin yaşamına karşı risk, üçüncü kişilerin kasıtlı suç niteliğindeki eylemlerinden ortaya çıkabilir. Bu gibi eylemlere aile içi şiddet de dahildir. Bu bağlamda ise devletin yaşamı koruma yükümlülüğü ortaya çıkmaktadır. Çalışmamızın giriş bölümünde aile içi şiddet kavramı, bunun nedenleri ve Yaşama Hakkı ve genel çerçevesi hakkında bilgi verilmiş olup; gelişme bölümde İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nin vermiş olduğu Opuz-Türkiye kararı incelenmiştir. Daha sonra saldırıların suç mağdurunun üzerindeki etkiler ortaya konulmuştur. Sonuç bölümünde ise aile içi şiddetin sonuçları ve çözüm önerileri hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yaşama Hakkı, Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet, Opuz Davası, İnsan Hakları

* Stajyer Avukat, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi lisans mezunu.

I. GİRİŞ

a. Aile İçi Şiddet Kavramı ve Nedenleri

Şiddet saldırganlıkla ilgili bir olgu olmasının yanı sıra insanların diğer insanlar üzerindeki dayatma, baskı ve egemenliklerini sağlama yönünden bir vasıta olarak görülmektedir. Şiddet fiziksel, psikolojik, düşünsel, kültürel, ekonomik ve cinsel olabilir. Bunun yanı sıra toplumda genellikle çocuklara ve kadınlara yönelmektedir¹. Kuşkusuz bu durum en önemli sebebi toplumun bu kesiminin, ikincil bir varlık olarak görülmesi; onlar üzerinde güç gösterme, zarar verme, aşağılama saikleriyle hareket edilmesidir.

Aile içi şiddet, en genel tanımıyla bir aile üyesinin diğer aile üyesine ya da eski üyesine fiziksel, psikolojik veya cinsel vb. açıdan zarar vermesidir². Kadına yönelik aile içi şiddet, kadına şiddetin bir alt türünü kapsamaktadır ve sebepleri çok çeşitlidir. Ülkeden ülkeye, toplumdan topluma değişmesi hasebiyle üzerine kapsamlı düşünülmesi gerekmektedir³. Aile içi şiddeti, bireysel sebepler, yanlış ilişkiler, şiddeti olağan sayma algısı, bunun yanı sıra sosyal sebeplerin yanında göç, yoksulluk, doğal sebepler, medya, stres, saldırganlık, aile içindeki

¹ Tuskan Alisbah, A. (2012). Şiddet ve Adalete Erişim. *TBB Dergisi*. s. 429.

² **Fiziksel Şiddet:** Vurmak, iteklemek, boğmak ve bedensel acı veren tüm davranış biçimlerini kapsar. **Cinsel Şiddet:** Cinsel eyleme zorlamak ve tecavüze kadar giden eylemleri kapsar. **Ruhsal Şiddet:** Sözle tehdit etmek, aşağılamak, onur kırmak, baskı yapmak şeklindedir. **Ekonomik Şiddet:** Kadının çalışmasının yasaklanması, çalışıyorsa parasının elinden alınması, kadınların ev harcamalarının sürekli eşleri tarafından denetlenip aşırı kısıtlanması ve baskı altına alınmasıdır. **Stalking:** Ruhsal baskının başka bir şeklidir. Bu tür şiddeti, eşler boşanma ve ayrılma dönemlerinde yaşamaktadır. Bu şiddet türü; gözetlemek, yollarda ve telefonla rahatsız etmek, pusula kurmak gibi eylemleri kapsar. Daha fazla bilgi için bkz. Elternbrief Häusliche Gewalt Tuerkisch, www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Broschuerenstelle/Pdf-Anlagen/elternbrief-haeusliche-gewalt-tuerkisch.property=pdf,bereich=bmfsfj,sprache=de,rwb=true.pdf

³ Erkan R., Bozgöz F. (2004). Kadına Yönelik Şiddetin Sosyo-Ekonomik, Dinsel ve Kültürel Boyutları: Diyarbakır Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*. 18. s. 229 vd.

huzursuzluk ve alkol de ortaya çıkarmaktadır⁴. Kaldı ki yapılan araştırmalar gösteriyor ki bu nedenlerden toplumsal ve ekonomik sorunlar aile içi şiddette başat rol oynamaktadır⁵.

Tarihsel süreç içerisinde, kadına yönelik aile içi şiddetin bir sorun olarak algılanması ve bu sorunu ozmek için çalışılması insan haklarının bir değer olarak tanınması ve gelişmesiyle mümkün olmuřtur⁶. Bahusus, bu noktada kadına yönelik şiddet sadece bireysel bir sorun değil kül halinde tüm toplumu ilgilendiren bir sorun olma özelliği mevcuttur. Diğer taraftan bu sorunun evrensel perspektifte bir problem olarak algılanması ve bunun neticesinde uluslararası çalışmalar, sözleşmeler yapılması, direktifler hazırlanması ülkelerin iç hukuklarında bu sorunu gündeme getirmelerine, hukuki düzenlemeler yapmalarına yol açmıştır. Kuşkusuz bu noktada bahsedilecek temel metinlerden birisi de İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'dir.

b. Aile içi şiddet Bağlamında Yaşama Hakkı (İHAS md.2)

Yaşama Hakkı, insan olarak dünyaya gelen her canlının “doğumdan gelen” en temel haklarından biri olup; bireyin varlığının devam etmesini güvence altına alan tüm şartlar için kullanılan bir kavramdır⁷.

Yaşama hakkı iki açıdan önemlidir. Birincisi, bu hak insan haklarının temelini oluşturmaktadır. Öyle ki bu hak en temel hak olmakla birlikte yaşama hakkı karşısında diğer haklar ikincil konumdadır. Bunun sebebi ise diğer hakların kullanımının bu hakka bağlı olmasıdır. Bu bağlamda, Yaşama Hakkı dokunulmaz ya da diğer bir ifadeyle hakların sert çekirdeğini oluşturmaktadır. İkinci nokta ise insan hakları anlayışında tarihsel gelişimin izlenmesi noktasında önemlidir. şöyle ki Mahkemeye göre İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nde yer alan yaşama hakkı ve işkence yasağı Avrupa Konseyini oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini iermektedir⁸. Bu noktada devletlerin bu hakları ne şekilde korudukları ve değer verdikleri hususunda rejimlerin demokratik olup olmadığı bağlamında tarihsel süreç içerisinde önemli bir bilgi vermektedir.

Yaşama Hakkı, z itibariyle doğal hukuk okulu tarafından tanınan fakat pozitif hukuk tarafından güvence altına alınan bir haktır⁹. Bunun yanı sıra uluslararası insan hakları belgelerinde birbirine uyumlu bir şekilde düzenlenmiş olması, bu hakkın devredilemez bir zneteliğe sahip olduğu ve insan hakları hiyerarşisinde üstün bir değer oluşturduğunu vurgulamaktadır¹⁰. Bu hak sözleşmeci devletlere  yükümlülük yüklemektedir. Bunlar:

⁴ Ceylan E. (2013). Türk Hukukunda Aile içi şiddet ve Kadına Karşı şiddetin önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler. *TBB Dergisi*. 109. s.14.

⁵ Erkan R., Bozgöz F. age. s.229 vd.

⁶ Ceylan E., age. s. 14 vd.

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. <http://www.merakname.com/yasama-hakki-nedir/>

⁸ McCann ve Diğerleri – Birleşik Krallık kararı, ř 147.

⁹ iftioğlu Cengiz T. (2012). Yaşama Hakkı. *TBB Dergisi*. 103. s.139.

¹⁰ Streletz, Kessler ve Krenz-Almanya kararı, ř 94.

- 1)Öldürmeme Yükümlülüğü
- 2)Yaşamı Koruma Yükümlülüğü
- 3)Ölümü Soruşturma Yükümlülüğüdür.

Konumuz açısından ele alacağımız yükümlülük devletin yaşamı koruma yükümlülüğüdür. Bu yükümlülüğün ortaya çıkmasına neden olan olgular genel itibariyle bireylerin başka bireyler tarafından kasten veya taksirli olarak öldürülmesi şeklinde cereyan etmektedir. Kasten öldürme halleri, aile içi şiddet vakalarında elzem bir alanı teşkil etmektedir. Devletler, yaşamı koruma yükümlülüğü kapsamında etkili ceza kanunu hükümlerinin yanı sıra yaşama hakkının ihlali halinde bununla mücadele edecek etkili bir adalet mekanizması da kurmalıdır¹¹. Bunun yanı sıra yaşama hakkı gerekli hallerde yetkililere, yaşamı başka kişilerin cezayı gerektiren eylemlerinin riski altında olan bir bireyi korumak için önleyici tedbirler alma yükümlülüğü yükler¹². Fakat bahsedilen bu yükümlülük, modern toplumlarda güvenliği sağlamadaki güçlükler, insan davranışlarının önceden bilinemezliği gibi nedenler sebebiyle sınırsız ve mutlak değildir¹³. Bu noktada mahkeme konu hakkında iki kriter getirmiştir. Bunlar:

1)Suç eylemi karşısında yetkililerin belirli bir kişi veya kişilerin yaşamına karşı üçüncü bir şahsın cezayı gerektiren eylemlerinden doğan gerçek ve yakın bir tehlikenin mevcudiyetini bildiklerinin veya bilmeleri gerektiğinin,

2)Bu riski bertaraf edebilecek, yetkileri kapsamındaki tedbirleri alıp almadıklarının kanıtlanması gerekmektedir¹⁴. Aksi halde devletin İHAS md.2 kapsamında sorumluluğu doğabilir.

II. GELİŞME: TÜRKİYE-OPUZ DAVASI

a. Olayın Gerçekleşmesi

Başvurucu Nadide Opuz, 1990'dan beri birlikte yaşadığı ve 1995'ten itibaren de resmi nikahla evlilik hayatını sürdürdüğü eşi, kendisine ve annesine pek çok defa, farklı zamanlarda kasten yaralama, kasten öldürmeye teşebbüs, tehdit gibi suçları ika etmiştir. En sonunda başvurucunun annesi, eşi tarafından öldürülmüştür. Olayları kısa bir şekilde özetlersek:

İlk saldırı: 10 Nisan 1995'te H.O ve A.O, başvurucuyu ve annesini ağır fiziksel yaralanmaya sebep olacak şekilde dövmüşler ve ölümle tehdit etmişlerdir. Başvurucu ve annesi bu olay karşısında ilk önce suç duyurusunda bulunmuşlar; fakat sonradan şikayetlerinden vazgeçtikleri için saldırganların aleyhine açılan cezai takibat sona ermiştir.

¹¹ Doğru,O., Nalbant A. (2012). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar*. Ankara: T.C Yargıtay Başkanlığı. s.19.

¹² Doğru,O., Nalbant A. age. s.19. Osman- Birleşik Krallık Kararı, § 115

¹³ Doğru,O., Nalbant A. age. s.19

¹⁴ Osman- Birleşik Krallık Kararı, § 116.

İkinci Saldırı: 11 Nisan 1996'da H.O, başvurucuyu hayati yaralanmaya sebep olacak şekilde dövmüş. H.O gözaltına alınmış, aleyhine dava açılmış. Salıverilmesinden sonra başvurucu şikayetinden vazgeçmesi nedeniyle H.O aleyhindeki suçlamalar düşürülmüştür.

Üçüncü Saldırı: 5 Şubat 1998'de H.O, başvurucu ve annesine bıçakla saldırmıştır. Üçü de ağır suretle yaralanmış. Fakat cumhuriyet savcısı yeterli delil bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığı kararı vermiştir.

Dördüncü Saldırı: 4 Mart 1998'de H.O, başvurucu ve annesinin üzerlerine araba sürmüştür. Mağdurların her ikisi de ağır yaralanmışlar ve bu olaydan sonra mağdurlar H.O'nun kendilerini ölümle tehdit ettiğini gerekçe göstererek cumhuriyet başsavcılığında koruma talep etmişler. Bu olayların akabinde başvurucu boşanma davası açmıştır. Diğer taraftan yapılan kolluk soruşturmasında tarafların birbirlerine karşılıklı tehditlerde buldukları, başvurucunun annesinin intikam almak için böyle şeyler yaptığı ve en nihayetinde söz konusu kişilerin güvenlik güçlerinin vakitlerini boşa harcadıkları noktasında bir çıkarımda bulunulmuştur. Daha sonrasında H.O aleyhine, öldürmeye teşebbüs ve ölümle tehdit suçlarından açılan kamu davası, H.O'nun salıverilmesi akabinde şikayetin geri alınması sebebiyle düşürülmüştür. Fakat Diyarbakır Asliye Mahkemesi, H.O'yu başvurucunun annesini yaralamaktan suçlu bulmuş ve üç ay hapis cezası vermiştir. Bu ceza daha sonradan para cezasına çevrilmiştir.

Beşinci Saldırı: 29 Ekim 2001'de H.O, başvurucunun annesini çok sık ziyaret etmesi sebebiyle çıkan kavgada başvurucuyu yedi yerinden bıçaklamıştır. Bunun akabinde H.O polise giderek kayınvalidesinin evliliklerine müdahale ettiği gerekçesiyle çıkan kavgada eşine saldırdığını söylemiştir. Polisler, H.O'nun ifadesini aldıktan sonra kendisini serbest bırakmıştır. Diğer taraftan başvurucunun annesi, H.O'nun tutuklanması talebiyle cumhuriyet savcılığına başvurmuş ve ayrıca kendisinin ve kızının geçmişte yaptıkları şikayetlerden vazgeçme sebebini ise H.O'nun yaptığı baskı ve tehditler olduğunu belirtmiştir. Bunun sonucunda H.O bıçakla saldırıdan suçlu bulunmuş ve para cezasına mahkum edilmiştir.

Altıncı Saldırı: 14 Kasım 2001'de H. O başvurucuyu tehdit etmiş, fakat somut delil bulunamadığından kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiştir.

Yedinci Saldırı: 19 Kasım 2001'de başvurucunun annesi, cumhuriyet savcılığına dilekçe vererek, üzerinde silah bulunduran H.O'nun ölüm tehditlerinde ve tacizlerinde bulunmaya devam ettiğinden şikayetçi olmuştur. Polis H.O'nun ifadesini aldıktan sonra onu serbest bırakmıştır. Fakat H.O aleyhinde tehdit suçundan ceza davası açılmıştır.

Sekizinci Saldırı: 27 Şubat 2002'de, başvurucunun annesi savcılığa başvurarak H.O'nun ölüm tehditlerini yoğunlaştırdığını ve hayatlarının yakın tehlike altında olduğunu bildirmiş ve polisten H.O'ya karşı harekete geçmesini talep etmiştir.

Dokuzuncu Saldırı: Başvurucu 29 Ekim 2001 tarihindeki olaydan itibaren annesiyle yaşamaya başlamıştır. Başvurucunun annesi, ev eşyalarını İzmir'e taşımak için bir nakliye şirketiyle anlaşmıştır. H.O bunu öğrenmiş ve iddiaya göre nereye gidersen git seni bulup öldüreceğim demiştir. Tehditlere rağmen 11 Mart 2002 tarihinde eşyalar nakliye şirketinin kamyonetine yüklenmiştir. Başvurucunun annesi de nakliye şirketine ait kamyonetin ön koltuğuna oturmuş. Yolda giderken bir taksi kamyonetin önüne geçerek onu durdurmuştur. Taksiden H.O inmiş ve en sonunda çıkan kısa bir tartışmadan sonra, H.O başvurucunun annesini tabanca ile öldürmüştür¹⁵.

Daha sonrasında başvuru, yetkililerin eşi tarafından İHAS md.2'ye aykırı olarak annesinin yaşamını koruyamadıklarından şikayetçi olmuştur. Ayrıca yargılama devam ederken H.O, cinayeti işleme sebebini namusu ve şerefi için olduğunu söylemiştir¹⁶.

b. Olayın Değerlendirilmesi

Söz konusu olayımıza konu olan hak İHAS md.2 çerçevesinde yaşama hakkıdır. Davaya müdahil olan Interight'a göre ulusal makamları kadına karşı özel kişilerin de şiddetini önlemek ya da bu tür şiddeti soruşturma, kovuşturma ve cezalandırma hususunda gerekli özeni göstermedikleri durumlarda, devletin bu tür eylemlerden sorumlu tutulabileceğini söylemektedir¹⁷. Kaldı ki söz konusu yaşama hakkı bir ius cogens olması hasebiyle devletler bu hakka karşı yapılan saldırıları soruşturma ve kovuşturmalarında büyük bir özen göstermeleri gerekmektedir.

Mahkemenin ortaya koyduğu kriterler çerçevesinde olayı değerlendirdiğimizde ilk olarak yerel makamların H.O'nun öldürücü bir saldırıda bulunabileceğini öngörüp öngöremeyeceklerinin araştırılması gerekmektedir. Bu noktada H.O tarafından aile içindeki problemlerin kaynağı olarak başvurucunun annesi görülmüş; başvuru ve annesine karşı saldırılar, ilk saldırıdan bu yana hem suçun işleniş şekilleri ve saikleri açısından hem de suçların ağırlık derecesi bakımından artarak devam etmiştir. Ayrıca yerel makamların, H.O'nun sürekli tehdit suçunu işlemesi ve geçmişte yaşanmış aile içi şiddet vakaları göz önünde tutulduğunda daha ileri bir düzeydeki şiddetin yadsınamaz bir riziko oluşturduğunu göz önüne almaları gerekmektedir. İkinci olarak yetkililerin başvurucunun annesinin ölümüne engel olmak için yeterli özeni gösterip göstermediği araştırılmalıdır. Bu noktada H.O hakkında yapılan her cezai takibatın, kendisinin salıverilmesinden sonra başvuru ve annesinin şikayetlerini geri almaları sebebiyle sonlandırılmasıdır. Kaldı ki başvurucunun annesi son olaylarda bunu cumhuriyet savcısına verdiği dilekçede açıklamaktadır. Diğer bir önemli husus, yerel makamların sürekli yapılan saldırılar çerçevesinde söz konusu fail ve mağdurların ilişkilerine aile yaşamına saygı¹⁸ gerekçesiyle müdahale etmemek istemeleridir. Fakat ortada tehlikede içinde bulunan hak yaşama hakkı olduğu için

¹⁵ Doğru, O., Nalbant A. age. s.70, 71.

¹⁶ Doğru, O., Nalbant A. age. s. 71.

¹⁷ Doğru, O., Nalbant A. age. s. 73. Opuz-Türkiye kararı, § 119-127.

¹⁸ Opuz-Türkiye kararı, § 140.

ve diğer hakların kullanımı yaşama hakkına sıkı sıkıya bağlı olduğu için haklar arasındaki hiyerarşik dengenin sağlanamadığı görülmektedir. Üstelik bu gibi benzer durumlarda yerel makamların özel veya aile yaşamlarına müdahalesinin, başkalarının haklarını ve sağlığını korumak veya suç oluşturan eylemleri önlemek için gerekli olabileceği göz ardı edilmiştir¹⁹. Bununla beraber o dönemde yürürlükte olan mülga 765 sayılı Ceza Kanunu bu gibi olaylarda yeterli koruma sağlamamaktadır. Şöyle ki suç oluşturan bu eylem eğer 10 gün ya da daha uzun süre hastalık veya iş göremezlikle sonuçlanmadığı takdirde, suçun soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlıdır. Dolayısıyla da sürekli olarak H.O'nun salıverilmesinden sonra şikayetlerden dönülmüştür. Bu noktada da mahkeme söz konusu saldırıların işleniş biçimleri, geçmişteki saldırıları ve neden takibat yapılmadığını göz önüne alarak mağdurların şikayetten vazgeçmiş olmalarına bakmaksızın, devlet organları tarafından yargılamayı kamu yararı gereğinde sürdürmeleri gerektiği hususuna dikkat çekmiştir²⁰.

Tüm bu durumlar değerlendirildiğinde devletin aile içi şiddetin her türlüünü cezalandıran ve mağdurlara yeterli korucular sağlayan etkili bir sistem kurmasını ve uygulamasını gerektiren pozitif yükümlülüklerine mündemiç olan koşulları sağlayamamıştır²¹.

c. Saldırıların Mağdur Üzerindeki Etkisi

Başvurucu Nahide Opuz'un açtığı boşanma davası ancak annesi öldükten sonra eşi cezaevindeyken sona erdi ve çift boşandı. Fail H.O hakkında Diyarbakır Ceza Mahkemelerinde açılan kamu davası 26 Mart 2008'de sonuçlandı; Verilen hükme göre 25 yıl 10 ay hapis ve 180 Yeni Türk Lirası para cezasına çarptırılan H.O, tutuklu kaldığı süre ve kararın temyizde inceleneceği göz önünde bulundurularak, serbest bırakıldı. Nisan 2008'de başvuru, serbest kaldıktan sonra kendisini yeniden tehdit etmeye başlayan eski eşinden şikayetçi olarak korunması için önlemler alınmasını istedi. Mayıs ve Kasım 2008'de başvuru, H.O'nun cezaevinden çıktığını, yine kendisine tehditler yöneltmeye başladığını İnsan Hakları Avrupa Mahkemesine bildirdi ve başvuruçunun koruma taleplerine karşın hiçbir tedbir alınmadığından şikayetçi oldu. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi sekreteryası hükümetten bir açıklama istedi. Makamlar eski eşin fotoğrafını ve parmak izini tutuklama emriyle birlikte polis karakollarına dağıttıklarını belirtti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararından sonra İçişleri Bakanlığı

¹⁹ K.A ve A.D Belçika kararı, § 81.

²⁰ 765 sayılı Ceza Kanunu md. 454/4: "Eğer fiil, hiçbir hastalığı veya mütat iştigallerden mahrumiyeti mucip olmamış yahut bu haller on günden ziyade uzamamış ise takibat icrası muntazarrının şikayetine bağlı olmak şartıyla fail hakkında iki aydan altı aya kadar hapis veya 200 liradan 2.500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur." 765 sayılı Ceza Kanunu md. 460: "456 ve 459 uncu maddelerin takibat icrası şikayete bağlı bulunan fıkralarında muharrer ahvalde müddeinin hüküm katileşinceye kadar davasından feragati hukuku amme davasını ortadan kaldırır."

²¹ Doğru, O., Nalbant A. age. s.77.

tarafından Nahide Opuz'a yakın koruma sağlandı; yaşamını kaçarak sürdüren Nahide Opuz'un yakın koruması bir süre sonra çağrılı korumaya dönüştürüldü²².

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi'nde açılan dava sonucunda ilk defa bir ülke kadına yönelik aile içi şiddetten dolayı yaşama hakkını koruyamaması sebebiyle mahkum oldu. Mağdura 36 bin 500 Euro tazminat ödenmesine karar verildi²³.

III. SONUÇ

Aile içi şiddet esasında bir insan hakkı ihlalidir. Bunun pek çok sebebi olduğu gibi pek çok sonucu da mevcuttur. Bu sonuçlar sadece aile içi şiddete uğrayan kadınlar üzerinde değil ayrıca şiddet mağduru olan kadınlar ve onların çocukları vasıtasıyla bütün bir toplum üzerinde cereyan etmektedir.

Anayasanın 41. maddesinde *'Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasındaki eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.'* denmiştir. Tarihsel süreç içerisinde baktığımızda toplumların ilerlemesi ve gerilemesi ailenin sağlıklı olmasıyla doğru orantılı olmuştur²⁴. Bu noktada devletler, devletlerin yanı sıra sivil toplum kuruluşları ve toplumun her kesimi aile içi şiddet noktasında faaliyetlerde bulunması gerekmektedir. Şöyle ki bu problem toplumun tüm kesimini kuşatan; tekil olarak düşünüldüğünde sadece hukuki bir tarafı olmayan sorundur. Bu noktada sadece hukuki düzenlemelerin yapılması yeterli değildir; aynı zamanda bireylerin söz konusu hukuki düzenlemeleri içselleştirebilecek kültürel, sosyal, ekonomik, bilimsel altyapının da onlara sağlanması gerekmektedir. Aksi takdirde bu işin salt hukuk metinlerine bırakılması gerçek bir çözüme ulaşılması noktasında başarısızlıkla sonuçlanacağı aşikardır.

Diğer bir önemli nokta ise aile içi şiddeti önleme noktasında rol oynayan tüm kurumların işbirliği içerisinde olması ve bu kurumlara eğitimli personellerin istihdam edilmesi durumudur. Son olarak aile içi şiddete neden olan eğitimsizlik ve yoksullukla devletin ülke genelinde yapacağı sosyal ve ekonomik politikaların hayata geçirilmesiyle bu sorun çözülebilir.

²² AİHM Mahkumiyeti de Nahide'yi Koruyamıyor. (2013, 26 Ekim). Milliyet.com.tr, daha fazla bilgi için bkz. tr.wikipedia.org/wiki/Nahide_Opuz_davası

²³ Nahide Opuz Nihayet Devlet Koruması Altında. (2009, 31 Temmuz). Taraf Gazetesi.

²⁴ Bekar O. (2013). Roma Hukuku'nda Nişanlanma (Sponsalia). *İstanbul Barosu Dergisi*. S.1. C.87. s. 239 vd.

KAYNAKÇA

- AİHM Mahkumiyeti de Nahide'yi Koruyamıyor. (2013, 26 Ekim). Milliyet.com.tr
- Baydur E., Ertem B. (2006). Kadına Yönelik Evlilik İçi Şiddetin Boyutları. *TBB Dergisi*. 65.
- Bekar O. (2013). Roma Hukuku'nda Nişanlanma (Sponsalia). *İstanbul Barosu Dergisi*. S.1. C.87.
- Ceylan E. (2013). Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler. *TBB Dergisi*. 109. s.14.
- Çiftçiöğlü Cengiz T. (2012). Yaşama Hakkı. *TBB Dergisi*. 103.
- Doğru, O., Nalbant A. (2012). *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Açıklama ve Önemli Kararlar*. Ankara: T.C Yargıtay Başkanlığı
- Elternbrief Haeusliche Gewalt Tuerkisch, www.bmfsfj.de
- Erkan R., Bozgöz F. (2004). Kadına Yönelik Şiddetin Sosyo-Ekonomik, Dinsel ve Kültürel Boyutları: Diyarbakır Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*. 18.
- Nahide Opuz Nihayet Devlet Koruması Altında. (2009, 31 Temmuz). Taraf Gazetesi.
- Özkara E., Can İ. Özgür. (2012). Kadına Yönelik Şiddetle ilgili Güncel Yasal Değişiklikler ve Adli Tıp. *TBB Dergisi*. 99.
- Tuskan Alisbah, A. (2012). Şiddet ve Adalet Erişim. *TBB Dergisi*. 99.

İHAM KARARLARI

- Opuz-Türkiye Kararı
- K.A ve A.D-Belçika Kararı
- Osman- Birleşik Krallık Kararı
- McCann ve Diğerleri – Birleşik Krallık Kararı
- Streletz, Kessler ve Krenz-Almanya Kararı